

10.10.2016

YM001:00/2016

Viite Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistaminen
Hänvisning

Asia Yhteistyöryhmän 4. kokous
Ärende

AIKA 7.10.2016 klo 14.00-16.00

PAIKKA Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, a123/Pankkisali, 1. kerros

JÄSENET	Timo Korhonen, pj.	kansanedustaja	läsnä
	Ulla Koski, vpj.	ympäristöministeriö	läsnä
	Hanna Perälä	liikenne- ja viestintäministeriö	läsnä
	Raija Seppänen	maa- ja metsätalousministeriö	sijasta Mervi Karhula
	Risto Järvelä	opetus- ja kulttuuriministeriö	sijasta Merja Niemi
	Sami Heikkilä	puolustusministeriö	sijasta Eero Ruotsila
	Janne Koivukoski	sisäministeriö	poissa
	Vesa Pekkola	sosiaali- ja terveysministeriö	poissa
	Mari Anttikoski	työ- ja elinkeinoministeriö	sijasta Petra Stenfors
	Ritva Laine	Suomen Kuntaliitto	läsnä
	Mika Riipi	Lapin liitto	sijasta Riitta Lönnström
	Pentti Mäkinen	Etelä-Savon maakuntaliitto	läsnä
	Olli Ristaniemi	Keski-Suomen liitto	läsnä
	Merja Vikman-Kanerva	Uudenmaan liitto	läsnä
	Timo Jokelainen	Lapin ELY-keskus	läsnä
PÄÄSIHTEERI	Timo Turunen	ympäristöministeriö	läsnä
SIHTEERI	Juhana Rautiainen	ympäristöministeriö	läsnä, poissa

Muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin. (Liite 1).

4. VATtien sisällön periaatteet

Ulla Koski esitteli kymmenen periaatetta, jotka ohjaavat tavoitteiden määrittelyä.

Esitetyt periaatteet pidettiin tärkeinä. Erityisesti painotettiin sitä, että tavoitteet rajautuvat alueidenkäyttöön ja ovat valtakunnallisesti merkittäviä ja tarpeellisia eivätkä ole päällekkäisiä erityislakien kanssa.

Periaatteet ovat esitetyssä muodossa osin kategorisia ja tulkinnanvaraisia, joten niitä on tarpeen avata valtioneuvoston päätöksessä.

Osallistujat esittivät myös seuraavia näkökohtia:

- On hyvä pohtia yhteisesti, mitä alueidenkäytöllä ja sen suunnittelulla tarkoitetaan
- Olisi hyvä tuoda positiivinen sävy sen suhteen, miten tätä maata viedään eteenpäin. Millä tavoilla VAT:it voidaan kirjoittaa niin, että niillä korostetaan ja edistetään alueiden elinvoimaa!
- VAT:ien on edesautettava hallitusohjelman painopisteiden toteuttamista – ei voi tehdä kirjauksia, jotka ovat ristiriidassa sen kanssa. VATeilla tulee tukea alueiden itsehallintoa. Myös biotaloutta tulisi edistää.

- Pohjoinen näkökulma valtakunnallisiin tavoitteisiin on usein varsin erilainen. Olisikin tärkeää muotoilla tavoitteet siten, että alueellinen harkintavalta kaavoituksessa myös VAT:ien suhteen mahdollistuu tulevaisuudessakin.
- Aluehallintouudistuksen huomioiminen on haastavaa, sillä kenellekään ei ole selvää, miten kaavoitusjärjestelmä tulee uudistumaan tulevaisuudessa.
- Tavoitteiden huomioon ottaminen ja edistäminen tulisi sitoa vahvasti maakuntakaavaan.
- Terveysnäkökulmat tulevat näkyviin usein vasta alemmilla kaavatasoilla, joten tältä osin tavoitteet tulisi huomioida kaikessa maankäytön suunnittelussa.
- Onko periaate, jonka mukaan alueita ei nimettäisi, tarpeen kategorisesti. Jotkin valtakunnallisesti merkittävät asiat ilmenevät vain tietyillä alueilla.

5. Tavoitteiden alustava luonnos

Timo Turunen esitteli esityksen valtioneuvoston päätöksen sisältörakenteesta ja tavoitteiden jäsentelyn sekä alustavat tavoiteaihiot.

Asiasta käytiin lyhyt keskustelukierros, jossa nousi selkeästi kaksi näkökulmaa – yhtäältä tavoitteilla halutaan varmistaa, että tietyt vaikeat asiat tulee hoidettua ja toisaalta niillä halutaan mahdollistaa tulevaa kehitystä.

Sovittiin, että työryhmän jäsenet voivat esittää kirjallisia kommentteja luonnoksesta 21.10 mennessä lähettämällä ne valmistelijoille ja tiedoksi puheenjohtajalle.

Sovittiin, että tavoiteaihiota työstetään kommenttien jälkeen sidosryhmäseminaaria varten, ja ne lähetään tiedoksi yhteistyöryhmälle.

Keskustelukierroksella osallistujat esittivät seuraavia näkökohtia:

- Rakennetta pidettiin pääosin hyvänä. Tarvitaan juonta. Varsinkin jaottelu - ilmiöt, tarve ja suunta sekä itse tavoitteet - sai kannatusta.
- Ei aivan vielä tunnistettavissa, miten tavoitteet tulevat esiin 'muutoksen tarve ja suunta' – kirjauksista.
- Teemoittelua ja otsikointia voisi vielä pohtia.
- Esitettiin, voisiko rakennetta kehittää siten, että liikennejärjestelmä ja energiahuolto kytkettäisiin yhteen.
- Kolmekin pääotsaketta voisi riittää siten, että "elinvoimaisuuden lisääminen" voisi olla yhtenä teemana.
- Ajattelua uusiksi, dynamiikkaa peliin elinvoimaisuus-näkökulman mukaansaamiseksi. Asioita voisi rohkeammin sekoittaa.
- Hankala ajatella kategorisesti. Esimerkiksi viherverkosto on osa yhdyskuntarakennetta, ja tärkeä monen teeman osalta.
- Mietittävä, millaista sanomaa halutaan viestittää. Nyt tavoiteaihioissa mukana katastrofeihin valmistautumista.
- Kirjoittamisen tapa siten yleispiirteiseksi, että niistä voidaan poimia kullekin maakunnalle sovellettavat näkökulmat.
- Kannattaisiko lähteä hyvin niukalta pohjalta? Rajaaminen tärkeää. Kaikkea ei tarvitse pukea VATteihin. Ei itsestään selvyyksiä eikä hyviä suunnitteluperiaatteita, joita nyt esiintyy luonnoksessa.
- Mukana voi olla itsestäänselvyyksiä, mutta jos niitä ei ole saavutettu, niin ehkä ne on joka tapauksessa mainittava VAT:eissa.
- Eikö tavoitteilla tulisi tarttua hankaliin kysymyksiin. valtakunnallisia kysymyksiä olisi liikenteeseen ja energiaan liittyvät verkostokysymykset, ilmastositoumukset ja ylipäättään sellaiset kysymykset, joita muualla ei käsitellä, mutta jotka ovat valtakunnallisesti niin merkittäviä että täytyy sanoa, että jonkun asia on hoidettava.
- Säilytetään, turvataan, varmistetaan –verbit on usein käytettyjä. Tavoitteet voisi enemmänkin nähdä dynaamisena voimana siten, että ne luovat perustaa elinvoimaisille alueille.
- Innovaatiivisuuden henkeä mahdollistavuuden merkeissä.
- Tarkistettava, onko kutakin tavoitetta koskevat asiat mainittu jossain erityislainsäädännössä.
- Yhdyskunnan –teeman asioita on ohjattu jo muualla lainsäädännössä.
- Muistettava, että parhaillaan tehdään kansallista energia- ja ilmastostrategiaa. Jotta päästöt saataisiin vähenemään Pariisin ilmastositoumuksen mukaisesti, alueidenkäytöltä ja sen ja liikenteen yhteen sovittamiselta odotetaan paljon.
- Luonnoksessa huomioidaan hyvin maanpuolustuksen tarpeet.
- Luonnoksessa huomioidaan hyviin terveyteen liittyviä näkökohtia.
- Katveeseen jää rakennetun ympäristön laatu (tai elinympäristön laatu) – siihen on sitoutuneena suurin kansallinen varallisuus. Siihen kannattaisi sitoa myös kulttuuriympäristön laatu ja tehdä tavoitteesta eteenpäin katsova, elinvoimaisuuden lisäämistä korostava.

- Aihioissa on paljon sellaisia, joita ei tunnisteta pohjoisessa, mutta toisaalta puuttuu monia sellaisia, jotka pohjoisessa ovat tärkeitä.
- Luonto- ja kulttuuriympäristö yhtenä kokonaisuutena on asianmukainen, mutta elinvoima-ajattelua voisi olla merkittävämmän mukana.
- Kulttuuri voisi olla läpileikkaava eikä välttämättä oma teemansa. Se koskettaa arkitoimintoja ja on usein elinvoiman lähde.
- Biotalous pitäisi näkyä voimallisesti mukana.
- Miten kansallisen näkökulman saisi nostettua esiin palvelujen saatavuudessa ?
- Elinkeinojen ja tuotantorakenteen uudistaminen sekä kiertotalouteen siirtyminen ovat valtakunnallisesti merkittäviä, ja näkyvät myös alueiden käytössä. Niiden tulisi olla vahvasti mukana VAT:eiissa.

6. Sidosryhmäseminaarin ohjelma

Timo Turunen esitteli sidosryhmäseminaarin ohjelman, johon ei esitetty muutoksia.

7. Yhteistyöryhmän seuraavat kokoukset

Yhteistyöryhmän seuraava kokous sovittiin pidettäväksi torstaina 8.12 klo 8.30-11.30 ympäristöministeriössä.

Kokoussuunnitelmaa tarkennetaan siten, että lisätään kokous tammikuulle. Alkuvuoden kokousajat selvitetään ja ilmoitetaan pian.

8. Yhteistyöryhmän jäsenmuutokset

Maa- ja metsätalousministeriö on toimittanut ympäristöministeriölle kirjeen, jonka mukaan uudeksi edustajaksi yhteistyöryhmään on nimetty neuvotteleva virkamies Christell Åström. Mahdolliset muut jäsenmuutokset pyydettiin ilmoittamaan ympäristöministeriöön kirjallisesti.

9. Mahdolliset muut asiat

Ei ollut.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 16.00.